
Vergaderjaar 2025–2026

21 501-33

Raad voor Vervoer, Telecommunicatie en Energie

Nr. 1161

BRIEF VAN DE MINISTER VAN KLIMAAT EN GROENE GROEI

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 6 oktober 2025

Bijgevoegd vindt u de geannoteerde agenda voor de Energieraad van 20 oktober 2025 in Luxemburg.

De Minister van Klimaat en Groene Groei,
S.Th.M. Hermans

Geannoteerde Agenda Energieraad (formeel) 20 oktober 2025

Op 20 oktober a.s. vindt in Luxemburg de formele Energieraad plaats. Op het moment van schrijven is de exacte agenda nog niet bekend en ontbreken de stukken die duiding geven aan de inhoud van de discussies nog. Naar verwachting zal op de agenda staan het bereiken van een algemene oriëntatie van de Raad op de REPowerEU-verordening voor de uitfasering van Russisch gas, evenals een beleidsdiscussie over het door de Europese Commissie aangekondigde Elektrificatie Actieplan. Ook staat een uitwisseling over de energiesituatie in Oekraïne en Moldavië op de agenda.

REPowerEU-verordening

Op 17 juni heeft de Europese Commissie (hierna: Commissie) een wetgevingsvoorstel gepresenteerd voor het beëindigen van de invoer van Russisch gas en olie tegen eind 2027. Het voorstel geeft aan langs welke weg de Commissie wil komen tot een volledige, snelle en permanente uitfasering van Russisch gas en olie uit het energiesysteem van de Unie. Het voorstel voorziet daartoe in een stapsgewijs verbod op de invoer van gas dat afkomstig is uit Rusland of (in)direct uit Rusland wordt ingevoerd. Daarnaast presenteert het voorstel een verplichting voor lidstaten om nationale diversificatieplannen op te stellen voor de geleidelijke stopzetting van de invoer van Russisch gas en olie.

De Kamer is op 11 juli jl. over de Nederlandse appreciatie van het Commissievoorstel geïnformeerd waarbij is aangegeven dat het kabinet het voorstel ondersteunt.¹ In de afgelopen periode is onderhandeld over het voorstel, wat heeft geleid tot een aantal aanpassingen. Onder andere op aandringen van Nederland is ten behoeve van de uitvoerbaarheid van de verordening beter aansluiting gezocht bij de terminologie van de douanewetgeving. Ook is aangepast dat importeurs van gas geen voorafgaande toestemming meer hoeven aan te vragen indien zij dat gas importeren vanuit gasproducerende landen waarvan het zeker is dat die zelf geen gas uit Rusland (kunnen) importeren, dan wel strikte maatregelen hebben genomen om dat tegen te gaan. Dit komt tegemoet aan het beperken van de administratieve lasten voor bedrijven. Er zijn echter nog wel vragen of deze voorafgaande toestemming en de tijd die daarvoor beschikbaar is (vijf werkdagen) niet in de weg staat van met name spotLNG inkopen. De Commissie is gevraagd om op dit punt met nadere informatie te komen. Een andere aanpassing is dat lidstaten ervoor mogen kiezen om de uitvoering van de verordening geheel of gedeeltelijk bij een andere instantie te beleggen dan de Douane. Dit speelt mogelijk ook in Nederland en vooruitlopend op de vaststelling en inwerkingtreding van de verordening wordt in nauwe samenspraak met de Douane bezien hoe invulling kan worden gegeven aan de verordening.

Mogelijk ontstaat er tijdens de Energieraad nog discussie op twee punten die door sommige lidstaten zijn opgebracht maar niet door het voorzitterschap zijn overgenomen. Ten eerste pleiten sommige lidstaten voor bepalingen om Europese bedrijven schadeloos te stellen bij eventuele succesvolle claims vanuit de Russische Federatie omtrent het niet nakomen van contractuele afspraken. Het Nederlandse kabinet vindt niet dat de EU garant moet staan bij eventuele claims. Ook wordt door een aantal lidstaten gepleit voor een «sunset»-clausule om het importverbod op Russisch gas later te heroverwegen. Het Nederlandse kabinet vindt een dergelijke clausule onnodig en een onwenselijk signaal.

¹ Kamerstukken II 2024/25, 22 112, nr. 4106.

Het voorzitterschap streeft ernaar om tijdens de Energieraad een algemene oriëntatie te bereiken en daarna de onderhandelingen met het Europees Parlement snel te starten om tot een definitieve tekst te komen. In het parlement is er brede steun voor hetgeen met de verordening wordt beoogd.

Inmiddels heeft de Commissie op 19 september jl. haar voorstel voor een 19^e sanctiepakket uitgebracht. Onderdeel van dit pakket is dat de import van LNG uit de Russische Federatie onder de sancties komt te vallen. Anders dan de REPowerEU-verordening, die een permanent verbod op de import van Russisch gas (LNG en gas dat via pijpleidingen wordt aangevoerd) voorziet, hebben deze punitieve sancties per definitie een tijdelijk karakter. Het Nederlandse kabinet steunt de inzet van het sanctiepakket. Besluitvorming over het 19^e sanctiepakket moet plaatsvinden op basis van unanimiteit, terwijl het bereiken van een algemene oriëntatie van de raad op de REPowerEU-verordening en de uiteindelijke besluitvorming plaatsvindt op basis van gekwalificeerde meerderheid. Voor het Nederlandse kabinet is het van belang dat de ambitie, coherentie en effectiviteit van de verschillende pakketten maatregelen die voorzien in de uitfasering van Russische energie uit de EU in onderlinge samenhang overeind blijft.

Electrification Action Plan

De Commissie heeft aangekondigd een Elektrificatie Actieplan te publiceren in het eerste kwartaal van 2026. Elektriciteit zal in het toekomstige energiesysteem de belangrijkste energiedrager worden. Echter, elektrificatie stagneert, waardoor de voortgang van decarbonisatie wordt belemmerd. De belangrijkste barrières die leiden tot deze stagnatie zijn onduidelijke beleidskaders, hoge investeringskosten, hoge en onzekere elektriciteitskosten, netcongestie, beperkte beloning voor flexibiliteit en vraagsturing, onvolledig technologieaanbod (met name voor industrieprocessen met hoge temperaturen) en een tekort aan kennis en gedeelde standaarden.

De Commissie wil met het actieplan barrières wegnemen die de elektrificatie in de EU belemmeren, zowel aan de aanbod- als de vraagzijde, met gerichte maatregelen voor verschillende sectoren. Het plan moet zich volgens de Commissie richten op het verbeteren van de randvoorwaarden voor elektrificatie zoals flexibiliteit, infrastructuur, prijssignalen en innovatie.

Het kabinet onderschrijft het belang van elektrificatie als een efficiënte en toekomstbestendige route naar verduurzaming. Het kabinet zet hierbij in op het creëren van de juiste randvoorwaarden voor elektrificatie, zoals recent uiteengezet in de *Actieagenda Elektrificatie Industrie*.² Om het potentieel voor elektrificatie te ontsluiten, richt het kabinet zich op vier pijlers: (1) consistent beleid, (2) de juiste financiële prikkels, (3) innovatie en kennis en (4) flexibiliteit. Een concreet voorbeeld is de verkenning van «Contracts for Difference» aan de vraagzijde (een contract dat het verschil tussen marktprijs en afgesproken referentieprijs afdekt voor de afnemer) om elektriciteitskosten voorspelbaarder te maken en de investeringszekerheid voor industriële elektrificatie te vergroten.³

² Actieagenda Elektrificatie Industrie (september 2025).

³ Zie ook: Contracts for difference voor elektrificatie van de Nederlandse industrie | Rapport | Rijksoverheid.nl. De eerste resultaten van het onderzoek van E-bridge & Guidehouse laten zien dat een vraag-CfD het versnellen van industriële elektrificatie mogelijk goed ondersteunt.

Nederland zal de Commissie vragen om lidstaten te ondersteunen bij het aanpakken van netcongestie, het verkorten van de wachttijsten voor nieuwe transportcapaciteit en het stimuleren van flexibiliteit, opslag en vraagsturing. Nederland zal daarnaast pleiten voor vereenvoudiging en het stroomlijnen van vergunningsprocedures en het belang van voldoende interconnecties en intensievere samenwerking en coördinatie tussen lidstaten benadrukken. Nederland zal de Commissie oproepen om in het staatssteunkader meer ruimte te bieden voor nationale stimulering van investeringen in elektrificatie. Ook zal Nederland de Commissie vragen om een geharmoniseerde Europese aanpak van de hoge nettarieven om elektrificatie te bevorderen en een Europees gelijk speelveld te faciliteren.

Energiesituatie Oekraïne en Moldavië

Nederland verwelkomt de uitwisseling over de energiesituatie in Oekraïne en Moldavië, in het licht van de aanhoudende en geïntensiverende aanvallen van Rusland op de Oekraïense energievoorziening en de verkiezingen in Moldavië. Nederland is zich bewust van de dringende energiebehoeften in Oekraïne en Moldavië en zal tijdens de Energieraad steun uitspreken voor hulp aan beide kandidaatlidstaten.

Met betrekking tot de situatie in Oekraïne zal Nederland specifiek waardering uitspreken voor alle inspanningen van de EU, haar lidstaten en G7+-partners om Oekraïne te ondersteunen bij een gecoördineerde aanpak van dringende behoeften, zoals gasleveringen. Ook is er oog voor langetermijnmaatregelen, zoals noodzakelijke EU-hervormingen in de energiesector. Nederland is zeer onder de indruk van de toewijding van de Oekraïense regering om het Oekraïneplan af te ronden en het Integraal Nationaal Energie- en Klimaatplan (INEK) tijdig bij de Europese Commissie in te dienen. Nederland verwelkomt de stappen die Oekraïne zet in de richting van volledige integratie van de Europese energiemarkt. Nederland zal zich blijven inzetten voor de acute noden in Oekraïne.⁴

Tijdens de Ukraine Recovery Conference van 16 juli jl. heeft de Minister van Buitenlandse Zaken namens het kabinet verdere steun toegezegd aan de Oekraïense energiesector. Concreet zijn de resterende donaties voor 2025 t.w.v. EUR 52 mln. toegewezen aan o.a. in-kind energiesteun (EUR 20 mln.) en aan algemene energiesteun via de EBRD (EUR 15 mln.).

Met betrekking tot de situatie in Moldavië zal Nederland steun uitspreken en de Commissie bedanken voor haar inzet middels het *Civil Protection Mechanism* en elektriciteitsexport via Roemenië. Moldavië kampt met aanhoudende energieonzekerheid vanwege de grote afhankelijkheid van import, en van elektriciteit uit de elektriciteitscentrale van de afgescheiden regio Transnistrië. Hoewel er aanzienlijke inspanningen zijn en nog steeds worden geleverd om de Moldavische energiebronnen te diversifiëren en de veerkracht te verbeteren, vragen deze om extra steun. Deze inspanningen omvatten de bouw van nieuwe infrastructuur, de integratie met Europese energiemarkten en de ontwikkeling van binnenlandse capaciteit voor hernieuwbare energie, en worden ondersteund door de EU en de EBRD.

⁴ De Oekraïense vraag naar gas voor komende winter blijft aanwezig: begin augustus 2025 bevat de ondergrondse gasopslagfaciliteiten van Oekraïne ongeveer 10 bcm, goed voor ongeveer 32% van de totale capaciteit. Dit niveau is 9% lager dan in dezelfde periode in 2024 en het laagste niveau in ten minste 11 jaar.